

Op avontuur met tw

Je zal het maar hebben: een psychische kwetsbaarheid. Werk vinden (en houden) kost je dan vaak heel wat extra energie. In het project *MMM – Mensen met mogelijkheden* zijn professionals uit twintig beroepsgroepen het avontuur aangegaan om de arbeidsparticipatie van deze groep te versterken.

TEKST | Dira Bhagwat, Cora van Dorp en Ellen Zaal*

Wat gebeurt er als je professionals uit twintig verschillende beroepsgroepen bij elkaar brengt om te werken aan een gezamenlijke handreiking? Praten ze met elkaar? Snappen ze elkaar een beetje? Lukt het ze om constructief samen te werken? Op de MMM-bijeenkomsten hebben we dat als arbeidsdeskundigen zelf kunnen ervaren. Samen met jobcoaches, psychiaters, trainers, loopbaancoaches, klantmanagers, verzekeringsartsen, pedagogen en HRM'ers (om er maar een paar te noemen).

Opvallend is hoe betrokken alle deelnemers zijn bij het thema. Vanuit de verschillende beroepsgroepen heeft iedereen in de praktijk wel gezien wat werk betekent in het leven van mensen met een psychische kwetsbaar-

heid. Dat je je beter voelt als je actief bent in betaald werk of vrijwilligerswerk, als je psychische klachten hebt. Dat het goed voelt als je zelf weer (een deel van) je inkomen kunt verdienen en minder afhankelijk bent van een uitkering. Dat het fijn is als je iets voor een ander kunt doen en als je je talenten ergens voor kunt inzetten. Uit onderzoek blijkt zelfs dat je je gezonder voelt en daardoor minder vaak een dokter bezoekt. Een aansprekend thema dus. De professionals op de MMM-bijeenkomsten zetten serieus hun schouders eronder, op weg naar een gezamenlijke handreiking. Bovendien is er veel interesse in de kennis en ervaring van de andere beroepsgroepen. Mooi om te zien, die bereidheid om van en met elkaar te leren.

intig beroepsgroepen

Niet over, maar met

Met professionals uit GGZ, sociale zekerheid, onderwijs en HRM hebben we in de bijeenkomsten heel wat expertise bij elkaar. Maar de meeste indruk maakt toch wel de input van de mensen waar het allemaal om draait: ervaringsdeskundigen, werknemers en werkgevers die vanuit de praktijk kunnen vertellen over wat er allemaal komt kijken bij werken met een psychische kwetsbaarheid. Niet *over*, maar *met* de mensen praten waar het om gaat. Dat maakt van en met elkaar leren pas echt de moeite waard!

Johanna was een van de mensen die hun verhaal vertelden op de eerste bijeenkomst. Zij is een 34-jarige vrouw, bij wie op 28-jarige leeftijd schizofrenie is vastgesteld. Door een ziekmelding kwam ze bij UWV in een uitkeringssituatie terecht, maar ze voorziet sinds drie jaar weer gewoon in haar eigen inkomen. Via vrijwilligerswerk, laagbetaalde eenvoudige functies en deeltijdwerk klom ze weer op naar een baan op HBO-

niveau. Zij heeft nog wel moeite om in haar werk met langdurige stress om te gaan. Dat is bekend bij haar werkgever. Met wat steun van haar collega's en leidinggevende lukt het haar om ook in de zwaardere periodes op de been te blijven.

Johanna biedt ook steun aan anderen. Als ervaringsdeskundige is ze betrokken bij een programma op de psychiatrische afdeling van een ziekenhuis. "Behandelaars vragen vaak aan de patiënt hoe het met hem gaat. Maar als je patiënt bent dan wordt er raar opgekeken als je aan je arts vraagt hoe het met hem gaat. Als ervaringsdeskundige sta ik daar juist voor open, ik vind het heel leuk als mensen vragen hoe het nu met me gaat. Daarmee kan ik die patiënt laten zien dat er perspectief is. Gedoseerde hoop, noem ik dat weleens."

Eigen kracht ontwikkelen

Om de arbeidsparticipatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid te bevorderen is het noodzakelijk om goed te luisteren naar de patiënten/werknemers →

“ Met de bundeling van krachten worden **taboes** en **vooroordelen** doorbroken. ”

die het betreft. Ze weten meestal goed waar ze vragen of twijfels over hebben, met welke ondersteuning ze geholpen zouden zijn en wat ze gewoon zelf kunnen. Daarbij zijn professionals door clichébeelden en vooroordelen soms te beschermend of betuttelend en worden cliënten dan vaak goed bedoeld onnodig afgeremd. Door de kracht en creativiteit van de cliënt aan te boren en te benutten, kan het best zijn dat de professional minder hoeft te doen dan hij in eerste instantie dacht. En laat dat nou juist heel goed passen bij deze tijd waarin budgetten niet meer vanzelfsprekend zijn en de rol van overheid en burger in sociale zekerheid en zorg verandert.

Professioneel vertrouwen

De ervaringsdeskundigen op de MMM-bijeenkomsten hebben duidelijk laten zien hoe belangrijk het voor hun was om vertrouwen te krijgen van de professionals in hun omgeving. Dat vertrouwen maakt dat zij weer stappen durven te zetten. Met het vertrouwen dat ze ook bij de professional terecht kunnen als het niet in één keer lukt, of als het na een tijdje toch weer zwaarder wordt. Zo pakken zij naar vermogen hun loopbaan weer op.

Het bundelen van krachten door het samenwerken van alle betrokken partijen leidt ertoe dat men elkaar beter gaat begrijpen. Daardoor krijgen mensen met een psychische kwetsbaarheid meer vertrouwen in hun eigen mogelijkheden en verloopt participatie gemakkelijker. Met de bundeling van krachten worden taboes en vooroordelen doorbroken.

Verbindend werken

Maar er is ook een andere kant. Als een casus niet helemaal past in het financieringskader of de regelgeving van jouw beroepsgroep, dan komen mensen tussen wal en schip. Een kwetsbare medewerker die zich zorgen maakt over zijn belastbaarheid maar nog niet verzuimt, kan niet altijd terecht bij zijn arbeidsdeskundige. Of een werkgever die onverwacht te maken krijgt met een ernstig ontspoorde medewerker. Dat heeft grote impact op het team. Dat team heeft dan misschien ook wel iets van ondersteuning nodig. Maar onder welke regeling valt dat, wie kan dat bieden en is er ook budget voor?

Het MMM-project laat zien hoe belangrijk verbindingen tussen professionals dan zijn. Als arbeidsdeskundige ben je immers niet de enige professional die betrokken is bij de arbeidsparticipatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid. Het MMM-project creëert professioneel vertrouwen dat de casus bij een andere beroepsgroep (ook) in goede handen is. Met dezelfde professionele betrokkenheid voor het thema, rekening houdend met de context van budgetten en wetten.

Hans Gorissen, trajectbegeleider bij Parnassia Groep: “Wat ik als bijzonder heb ervaren is dat je met beperkte middelen ervaring en ideeën kunt ruilen. Er ontstaat verbinding. Dat heeft mij in ieder geval een hoop energie en inzicht gegeven. Dat ga ik in mijn werk toepassen.”

Myla Barendregt, arbeids- en organisatiepsycholoog: “Naar aanleiding van de MMM-bijeenkomsten zijn we samen met een aantal professionals op werkbezoek gegaan bij Ferro-Fix. Dat is een particulier bedrijf waar metaalproducten gemaakt worden. Ze werken er grotendeels met medewerkers met een SW-indicatie, maar dan buiten de beschutte werkomgeving. Bijzonder om te zien hoe zij ‘werken naar vermogen’ in een commerciële setting vormgeven. Hiermee ga ik ook andere werkgevers enthousiast maken om mensen met een psychische kwetsbaarheid een kans te geven.”

over de auteurs

Dira Bhagwat is zelfstandig register-arbeidsdeskundige bij Poortwachter-proof.

Cora van Dorp is arbeidsdeskundige bij TBV, de sociale werkvoorziening in Vlaardingingen.

Ellen Zaal is register-arbeidsdeskundige bij Casemanagement Services.

EIGEN REGIE, GESTIMULEERD DOOR PROFESSIONALS

Karin den Oudsten is iemand die wel vaker haar verhaal over haar psychische kwetsbaarheid deelt. Ze was een van de sprekers op het deelsymposium "Werken werkt!" van MMM. Als psychecoach zet ze haar ervaringsdeskundigheid in door vrouwen te coachen en trainingen aan zorgverleners te geven, met publicaties en als ambassadeur van Samen Sterk tegen Stigma.

Vijf dagen na de geboorte van haar tweede zoon belandde zij in een acute kraambedpsychose. Een afschuwelijke ervaring die haar hele leven overhoop haalde. Er volgde een opname van vijf weken op een gesloten afdeling en daarna nog een herstelperiode. Ze kreeg het voor elkaar om, ondanks de nodige restverschijnselen, volledig terug te keren in haar eigen functie. "Tijdens mijn herstelperiode heb ik steeds contact gehouden met mijn collega's. Niet alleen om te laten weten hoe het met me ging, maar ook om te horen wat er op het werk gebeurde.

Belangrijk om de verbinding te houden." In het begin werkte ze vooral thuis aan haar herstel. Na een jaar begon ze met re-integreren. De bedrijfsarts speelde een belangrijke rol bij haar terugkeer op het werk. "Ik hoor weleens andere verhalen, maar de samenwerking met de bedrijfsarts heb ik als heel positief ervaren. Ze legde de regie bij mij en dat vond ik heel fijn. Ik moest twee plannen voor mijn terugkeer maken, een ambitieus plan en een minder ambitieus plan. Dat gaf me vertrouwen. In die plannen had ik een opbouwschema opgenomen." Karin werkt als ICT'er bij het pensioenfonds van een multinational. Ze pakt het werk wel iets anders aan dan vroeger. "Ook na de herstelperiode zijn er restverschijnselen van mijn kraambedpsychose. Zo kan ik bijvoorbeeld niet meer zo gemakkelijk twee dingen tegelijk doen. Maar dat is op het werk best wel op te lossen."

www.kraambedpsychose.nl

Jules Frenay, NOLOC-erkend loopbaanprofessional: "Soms begrijp ik het jargon van andere beroepsgenoten niet meteen. Wat dacht je alleen al van die afkortingen zoals WIA, WGA en tweede spoor. Wat een nare termen. Doorvragen dus als iets niet helder is! Van de ervaringsdeskundigen (óók al zo'n woord) heb ik meegekregen dat luisteren belangrijk is, en dan blanco en onbevooroordeeld. Wat mij betreft mag dat als verplicht vak opgenomen worden vanaf de kleuterschool."

En nu verder

In het project ontdekten we krachtige momenten in de praktijkvoorbeelden en expertise van de ervaringsdeskundigen, werkgevers en de andere beroepsgroepen. Dat mensen met een psychische kwetsbaarheid

duurzaam participeren in de maatschappij mag geen droom blijven. En met professioneel vertrouwen, in cliënten, werkgevers en professionals, is dat haalbaar. Het vraagt wel een actieve houding en reflectief vermogen van de professional: Wat doe jij om mensen met een psychische kwetsbaarheid duurzaam te laten participeren? Wat draag jij daaraan bij? En zoek je verbinding met professionals uit andere beroepsgroepen als de casus dat vraagt?

Het project *MMM – Mensen met mogelijkheden* levert dit jaar een gezamenlijke handreiking op. Daarnaast wordt een gezamenlijke nascholing ontwikkeld voor de professionals uit de verschillende beroepsgroepen. Verder vraagt het project op zo veel mogelijk podia aandacht voor het thema Werken met een psychische kwetsbaarheid.